

เกวียน ๗ พลัด ทาง ลัด สู่ นิพพาน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กถาวัตถุ ๑๐ ประการนี้ คือ การ
สนทนา प्ररรกเรื่องความเป็นผู้มักน้อย สันโดษ ยินดีในความ
วิเวก การไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ การปรารภความเพียร
สนทนาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หากว่าเธอทั้งหลายยึดถือเอากถาวัตถุทั้ง ๑๐
ประการนี้แล้ว สนทนากันอยู่เป็นประจำ เธอทั้งหลายพึงครอบงำ
เดชแห่งพระจันทร์ และพระอาทิตย์ผู้มีฤทธิ์มีอานุภาพมาก
อย่างนี้ได้

เกรียน ๗ พลัด ทางลัดสู่นิพพาน

๔๑๑

ปัจจุบันเราอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารสามารถส่งถึงกันได้โดยใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาที สิ่งใดที่เราทำไปก็สามารถเชื่อมโยงถึงกันหมด หากสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี จะเกิดผลกระทบต่อคนรอบข้าง และคนทั้งโลกได้เช่นเดียวกัน เพราะโลกใบนี้มีปฏิสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เหมือนไม้ขีดไฟเพียงก้านเดียวสามารถลุกลามเผาบ้านเผาเมืองได้ทั้งเมือง แต่หากเราทำความดีแม้เพียงเล็กๆ น้อยๆ ถึงจะเป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ แต่สามารถขยายผลถึงโลกและจักรวาลได้ ความดีที่เกิดจากการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งเป็นประจำนี้ จะช่วยกลั่นบรยากาศโลกให้เกิดกระแสความบริสุทธิ์ ขจัดสิ่งที่เป็นมลทินทั้งหลายให้หมดสิ้นไป การเจริญสมาธิภาวนาถือเป็นกรณียกิจที่ทุกๆ คน ควรพร้อมใจกันลงมือปฏิบัติ เพื่อตัวของเราเอง เพื่อโลกเพื่อจักรวาล และเพื่อสันติสุขที่แท้จริงของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

มีพุทธดำรัสที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน ปฐมวัตถุคคาสูตรว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กถาวัตถุ ๑๐ ประการนี้ คือ การสนทนา การร่ายเรื่องความเป็นผู้มักน้อย สันโดษ ยินดีในความวิเวก การไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ การปรารภความเพียร สนทนาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หากว่าเธอทั้งหลายยึดถือเอากถาวัตถุทั้ง ๑๐ ประการนี้แล้ว สนทนากันอยู่เป็นประจำ เธอทั้งหลาย

เกวียน ๗ ผลิต ทางลัดสู่นิพพาน

๔๑๒

ฟังก์ครอบงำเดชแผ่ของพระจันทร์ และพระอาทิตย์ผู้มีฤทธิ์ มีอานุภาพมากอย่างนี้ได้”

สังคมโลกปัจจุบันได้มีการพัฒนาทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีมากขึ้น ชีวโลกฝั่งตะวันตกและตะวันออกต่างมีการแข่งขัน ที่จะพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้ง เพราะขีดความสามารถของมนุษย์นั้น ไม่มีขอบเขตจำกัด ทั้งที่เป็นความสามารถในเชิงสร้างสรรค์และการทำลายล้าง ขึ้นอยู่กับจะนำความสามารถออกมาใช้ในทางไหน โลกนี้จะสดใส เจริญรุ่งเรืองหรือล่มสลาย ก็ขึ้นอยู่กับจิตใจของมนุษย์เรา เพราะมนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตาของโลก และจักรวาล

สังคมปัจจุบันจะมุ่งเน้นแต่เรื่องความคิด คำพูด และการกระทำที่เป็นเรื่องนอกตัว จินตนาการออกไปไกลถึงนอกโลก นอกจักรวาล ถึงขนาดมีการลงทุน ทุ่มเงินจำนวนมหาศาลเพื่อผลิตยานอวกาศส่งมนุษย์อวกาศไปสำรวจนอกโลก ไปสำรวจดวงดาว และสิ่งมีชีวิตในโลกอื่นๆ ซึ่งบางครั้งก็ต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว นอกจากนี้ยังมีหัวข้อการสนทนาในเรื่องที่ไม่เป็นสาระ ต่างคาดเดาไปต่างๆ นานาว่าโลกนี้จะถึงกาลอวสานบ้าง จะมีการทำสงครามทำลายล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์บ้าง ส่งผลให้หลายๆ ประเทศมีการเตรียมป้องกันตัว ด้วยการผลิตอาวุธร้ายแรงเพื่อเตรียมรบราฆ่าฟันกัน

เกวียน ๗ ผลิต ทางลัดสู่นิพพาน

๔๑๓

เรื่องที่ควรสนทนา ควรเป็นเรื่องที่ทำให้ใจสบาย เป็นเรื่องที่น่าพอใจกลับมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกาย ซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องราวของโลกและชีวิตอย่างแท้จริง สนทนากันแล้วจะได้ไม่यरบกกันเอง แต่यरบกกับศัตรูที่แท้จริง นั่นคือรบกับออสวกิเลสที่ฝังตัวนอนเนื่องอยู่ในใจเรามา นับภพนับชาติไม่ถ้วน อุกุศลมูลต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดกายทุจริต วลีทุจริต มโนทุจริต ต้องรบให้ชนะ ตีกระหน่ำแล้วกระหน่ำอีก จนกว่าฝ่ายอกุศลจะพ่ายแพ้ไป ถ้ายังทำไม่ได้ เรายังตกเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามารเรื่อยไป ยังเป็นผู้แพ้ แพ้ต่อกิเลสในใจของตนเอง แต่ถ้าหากเอาชนะตรงนี้ได้ สิ่งนอกตัวก็เป็นเรื่องเล็กน้อยสำหรับเรา

เพราะฉะนั้น ควรเปลี่ยนการสนทนาเรื่องนอกตัวหรือเรื่องที่อยู่ไกลตัว มาพูดคุยเรื่องในตัวกันดีกว่า โลกพัฒนาก้าวไปไม่หยุดยั้ง เทคโนโลยีก็ทันสมัยขึ้นไปเรื่อยๆ ใจของเรา ก็ควรถูกฝึกให้สูงส่งควบคู่ไปด้วย เราจะได้ใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์ที่ทันสมัยต่างๆ ในเชิงสร้างสรรค์โลกนี้จะได้เกิดสันติภาพอันไพบูรณ์

เรื่องที่ควรสนทนาก็คือ ทำเช่นไรจึงจะเป็นคนมักน้อย สันโดษ ทำอย่างไรจึงจะหยุด ทำอย่างไรจึงจะนิ่ง เราควรแสวงหาเวลาหลีกเร้น อยู่ในที่สงบวิเวก เพื่อเพิ่มพูนความ

เกวียน ๗ ผลิต ทาง ลัดสู่ นิพพาน

๔๑๔

บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ให้กับตนเอง ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะมากเกินไป ทำให้เสียเวลาในการทำใจหยุดนิ่ง นอกจากนี้ควรคุยกัน เรื่องของศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อที่จะนำไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น ว่าทำอะไรจึงจะเข้าใจในธรรมะอันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นวิมุตติกถา และวิมุตติญาณทัสสนะ คือทำอะไรจึงจะเกิดญาณทัสสนะ มีดวงตาเห็นธรรม ที่จะนำไปสู่การรู้แจ้งเห็นจริงภายใน

*ดังเช่นในสมัยพุทธกาล มีพระเถระรูปหนึ่งชื่อ **พระ-
ปุลณมณฺฑานีบุตร** เป็นผู้มีความเชื่อในด้านธรรมกถึก คือการ
เทศนา ท่านสามารถเทศน์สอนให้ผู้ฟังบรรลุนิพพานตามกันมากมาย
สมัยเด็กท่านศึกษาคัมภีร์ของพราหมณ์จนแตกฉานในไตรเพท
เมื่อได้พิจารณาไตรเพทอย่างถี่ถ้วนแล้ว ก็ไม่เห็นโมกขธรรมที่
จะเป็นเหตุให้หลุดพ้นได้ ท่านบอกว่า “ธรรมดาไตรเพท
เปรียบเหมือนต้นกล้วย ข้างนอกเกลี้ยงเกลา ข้างในหาแก่นสาร
ไม่ได้”

เมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะผู้เป็นลุงมาโปรดที่บ้าน
ท่านตัดสินใจออกบวชพร้อมเพื่อนๆ อีก ๕๐๐ คน ท่านได้รับ
โอวาทกถาวัตร ๑๐ จากพระอาจารย์ และได้สอนกถาวัตร ๑๐
ประการนี้ต่อๆ กันเรื่อยมา ทำให้ลัทธิวิhariกของท่านที่นำไป

ประพฤติปฏิบัติตาม ได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์กันหมด
เมื่อบรรดาลูกศิษย์ของท่านเดินทางไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา
ต่างพากันสรรเสริญคุณของพระอาจารย์ให้พระพุทธรองค์ได้รับรู้
ทำให้พระสารีบุตรซึ่งนั่งอยู่ใกล้ๆ ประรณนาจะสนทนารธรรมกับ
พระปุลณมันตานีบุตร

ครั้นพระปุลณะเดินทางมาถึง ได้ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ตามลำพัง แล้วขอโอกาสลาไปนั่งปลีกวิเวกในป่าอันธวัน เมื่อพระสารีบุตรเถระทราบข่าวนั้น จึงรีบติดตามไป และได้สนทนาธรรมกับท่านว่า “ท่านผู้มีอายุ ท่านประพฤติพรหมจรรย์เพื่ออะไร” พระปุลณะตอบว่า “ประพฤติพรหมจรรย์เพื่ออนุपाทา-ปรินิพพาน”

พระปณณมันตานีบุตรอธิบายเพิ่มเติมว่า “วิสุทธิ ๗ เป็นบันไดก้าวไปสู่ นครคืออมตมหานิพพานของนักปฏิบัติธรรม” จะไปนิพพานได้ต้องอาศัยหลัก ๗ ประการนี้ โดยจะลัดหรือข้ามขั้นตอนก็ได้ เหมือนพระราชาเสด็จจากเมืองสาวัตถีไปเมืองสาเกตด้วยพระราชกรณียกิจเร่งด่วน ต้องใช้รถ ๗ ผลัด จึงจะถึงเมืองสาเกต เวลาที่ตั้งอยู่ในสัลวิสุทธิ ฟังเห็นเหมือนเวลานั้นรถผลัดที่หนึ่ง เวลาที่ตั้งอยู่ในจิตตวิสุทธิ เหมือนขึ้นรถผลัดที่สอง เวลาที่ใจตั้งอยู่ในทัญญูวิสุทธิ กังขาวิตรณวิสุทธิ

เกรียน ๗ ผลัด ทางลัดสู่นิพพาน

๔๑๖

มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ
ญาณทัสสนวิสุทธิ ก็เหมือนการเปลี่ยนรถจากคันที่ ๒ ไปขึ้นรถ
คันที่ ๓ คันที่ ๔ คันที่ ๕ คันที่ ๖ และคันที่ ๗ ไปตามลำดับ จะ
บอกว่าประพจน์พรหมจรรย์เพื่อให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่ได้
วิสุทธิ ๗ จึงมีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งหมดเช่นนี้

เพราะศีลวิสุทธิเป็นประโยชน์แก่จิตตวิสุทธิ จิตตวิสุทธิ
เป็นประโยชน์แก่ทวิวิสุทธิ ทวิวิสุทธิเป็นประโยชน์แก่
กัณหาวิตรณวิสุทธิ กัณหาวิตรณวิสุทธิเป็นประโยชน์แก่
มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ
เป็นประโยชน์แก่ปฏิบัติญาณทัสสนวิสุทธิ ปฏิปทาญาณทัสสน-
วิสุทธิเป็นประโยชน์แก่ญาณทัสสนวิสุทธิ ญาณทัสสนวิสุทธิเป็น
ประโยชน์แก่อนุปาทาปรีนิพพาน ผู้มีอายุ ผมประพจน์พรหมจรรย์
ในพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อบุคคลปฏิบัติอย่างนี้แหละ”

พระสารีบุตรได้ฟังเช่นนั้น ก็กล่าวชมเชยว่า “เป็นลาภ
ของข้าพเจ้าที่ได้ดีแล้วหนอ ที่ได้พบเห็น ได้นั่งใกล้ท่านผู้เป็น
พระธรรมกถึก” ฝ่ายพระปุนณมนตานีบุตรถามว่า “ผู้มีอายุ
ท่านชื่ออะไร และเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายรู้จักท่านว่าอย่างไร”
พระสารีบุตรตอบว่า “ผู้มีอายุ ผมชื่ออุปปติสสะ แต่พวกเพื่อน-
พรหมจรรย์รู้จักผมว่า สารีบุตร”

เกรียน ๗ ผลัด ทางลัดสู่นิพพาน

๔๑๓

เมื่อพระปุลณมัตตานินบุตรได้ฟังเช่นนั้น จึงกล่าวว่า “ท่านผู้เจริญ ผมกำลังพูดอยู่กับท่านผู้เป็นอัครสาวกของพระบรมศาสดา มิได้ทราบเลยว่า ท่านชื่อสาริบุตร เป็นบุญลามากที่ได้พบเห็น ได้นั่งใกล้ท่านพระสาริบุตรผู้มีปัญญาเป็นเลิศ” พระเถระทั้งสองรูปได้กล่าวสรรเสริญอนุโมทนา และชื่นชมในภาชิตของกันและกัน

นี่เป็นตัวอย่างของนักปราชญ์บัณฑิตผู้รู้ ท่านสนทนาพูดคุยกันแต่เรื่องในตัว เรื่องของการทำใจหยุดใจนิ่ง เพื่อไปนิพพานกันอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ได้ใส่ใจเรื่องนอกตัวเลย เพราะยิ่งเราศึกษาเรื่องทางโลกมากเท่าไร ก็ยิ่งเชื่อว่าวิ่งตามกระแสโลกอยู่ดี จะวิ่งตามอย่างไรก็ตามไม่ทัน แต่ถ้าเราหยุดจากการวิ่งตาม มาหยุดในหยุดอยู่ในกลางกายแทน เราจะมีชีวิตที่อยู่เหนือโลก อีกทั้งยังเข้าใจโลกตามความเป็นจริงได้อีกด้วย เพราะฉะนั้นวันเวลาที่ผ่านไป อย่ามัวไปเสียเวลาวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องไร้สาระ ควรเอาเวลามาคูยเรื่องกถาวัตรุ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้บรรลุนิพพาน และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกวัน ทำไปจนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกๆ คน

